

Fallstudier innovationssystem från fyra svenska högskolor

Inom ramen för utredningen har ett urval av högskolor ombetts att inkomma med en beskrivning av sitt arbete med innovation och nyttiggörande. Detta för att skapa en ökad förståelse för hur arbetet bedrivs i dag. Föreliggande bilaga innehåller fallstudier från Beckmans Designhögskola, Chalmers tekniska högskola, Mälardalens högskola samt Högskolan i Skövde.

beckmans
designhögskola

Till utredningen om ett utvecklat innovationsstöd vid universitet och högskolor, U2019:02

25 februari 2020

/ Annika Berner
Chef Externa relationer
Beckmans Designhögskola

brahegatan 10
114 37 stockholm / sweden

telefon 08 660 2020
fax 08 665 0087

info@beckmans.se
www.beckmans.se

NYTTIGGÖRANDE AV INNOVATION VID BECKMANS DESIGNHÖGSKOLA

Beckmans Designhögskola erhåller inget innovationsstöd men bedriver omfattande verksamhet som fullgör den tredje uppgiften: samverkan/synliggörande/nyttiggörande.

1992:1434: Lärosäten ska samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta.

Hur arbetar Beckmans Designhögskola med innovation? Hur synliggörs den? Hur skapas entreprenöriella möjligheter för studenter, alumni och lärare så att innovationen kommer till nytta för individ och samhälle?

BAKGRUND

Beckmans Designhögskola är en konstnärlig högskola, professionsdriven på det sätt att högskolan leder till relativt tydliga yrkesval inom kreativa näringar som modedesigner, produktdesigner och visuell kommunikatör.

Skolan startade 1939 med en vilja att verka närmre samhället och näringslivet än dåvarande Tekniska Skolan (nuvarande Konstfack). Ett viktigt mål var att skapa förutsättningar för god design genom att få industrin att förstå de konstnärliga värdena. Synsättet att verka nära det offentliga samhället, näringslivet samt bidra till lösningar på samhällsproblem genomsyrar utbildningarna och högskolan även idag. Idag medverka Beckmans till att uppfylla de globala målen för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

Högskolan samverkar med forskningssamhället och industrin för ny kunskap inom sina branscher och genomför studentprojekt för att stödja synliggörandet av andras forskning, till exempel med Beijerstiftelsen om vatten och med Nobelmuseum om Nobelprisen. Högskolan har också en omfattande verksamhet inom breddad rekrytering, i alumni-projekt samarbetar vi till exempel långsiktigt med Tensta Konsthall för att genom workshops intressera barn och tonåringar från orten för konstnärlig designverksamhet.

2017 inleddes högskolans arbete med konstnärlig forskning då fyra lektorer gavs resurser för forskning inom sina respektive ämnesområden. Forskningsprojekten publiceras i form av utställningar (Sven- Harrys konstmuseum och Nationalmuseum), workshops, trycksaker och seminarier öppna för allmänheten under 2020. Inför 2020 har högskolan konkurrensutsatt medel för forskning

BEGREPPET INNOVATION PÅ BECKMANS

Begreppet innovation kopplas ofta till teknisk utveckling även om en innovation kan vara både samhällelig och konstnärlig. De begrepp som ligger nära termen innovation som vanligtvis används inom konstnärlig högskola eller för att beskriva konstnärlig designverksamhet är nyskapande, unik, originell, personlig, förnyande, kreativ eller innovativ. Dvs adjektivet innovativ används men inte substantivet innovation. Exempelvis kan en Beckmans alumna som är designer på IKEA sägas vara innovativ i sitt designuttryck men också i val av och behandling av material samt i hur designen kan packas mest hållbart.

UNDER UTBILDNINGEN

De studenter som Beckmans utbildar ska kunna verka globalt som anställda, egna företagare eller frilans i samverkan med stora, medelstora eller små företag, verksamheter och organisationer.

Synliggörande under utbildningen

Under utbildningen visas studenternas arbeten återkommande i utställningar och visningar på officiella platser som museer, gallerier, butiker och branschmässor inom och utanför Sverige. Press, bransch och allmänhet bjuds in till vernissager och premiärer.

Förberedande för arbetsmarknaden

Projektsamarbeten: Under utbildningen deltar samtliga studenter i projektsamarbeten med företag och organisationer som presenteras i offentliga och professionella sammanhang. Studenterna löser verkliga uppgifter och möter både en professionell publik och allmänheten.

Projektledning, entreprenörskap: Studenterna tränas i projektledning och projektorganisation. Samt har föreläsningar

om att driva egen verksamhet eller vara entreprenör i en större verksamhet.

Praktik: Inom ramen för utbildningen praktiserar samtliga studenter i Sverige eller utomlands hos designer eller på designintensiva företag.

Portfolioarbete: Studenterna bygger under utbildningen upp en portfolio som presenterar deras arbeten. Portfolion är ett redskap för att visa studentens arbeten för samarbetspartners och arbetsgivare. Under utbildningen träffar studenterna potentiella arbetsgivare för handledning av portfolioarbetet.

Yrkesverksamma lärare: Studenterna möter professionella yrkesutövare genom hela utbildningen. Utbildningens lärare och gästlärare är yrkesverksamma och tar med sig kunskap om arbetsmarknad och bidrar med relationer på arbetsmarknaden.
LÄRARE

Yrkesverksamma lärare: Samtliga anställda lärare är yrkesverksamma inom de branscher vi utbildar till och arbetar som lärare 20-50%. Många av lärarna är ledande designer inom sin bransch och tar med sig kunskap och erfarenheter till undervisningen.

Synliggörande av egen verksamhet: Flera lärare med egen verksamhet har omfattande utställningsverksamhet och visar sitt arbete på museer, i gallerier och på mässor både internationellt och i Sverige.

EFTER UTBILDNINGEN:

Alumniverksamhet: Beckmans Alumniverksamhet startade 2016 med syfte att utöka vårt nätverk och öka kännedomen om vårt varumärke i Sverige och internationellt. Detta för att våra studenter och alumni ska få relevant praktik och arbete, skapa en internationell karriär och sätta avtryck. Verksamheten syftar också till att deltagarna ytterligare ska fördjupa och bredda förmågan att visuellt och verbalt kommunicera sitt eget arbete samt att öka förståelsen för helheten av sitt eget arbete och kunna dra professionella slutsatser för sin egen fortsatta utveckling.

Högskolan har genomfört alumniprojekt i Milano, Paris, London, Prag, New York, Köpenhamn och Stockholm. Genom projekten har alumni skapat relationer med svenska och internationella

designer, designstudios, producenter och akademier. Alumni har fått erfarenhet och *know how* av att delta i visningar, showroom och utställningar på internationella arenor samt fått utökad kunskap om arbetsmöjligheter.

Verksamheten stöder alumners etablering på arbetsmarknaden, dels genom att förmedla praktik och anställningar, dels genom att stödja att nya företag etableras och nya hållbara produkter produceras.

FÖRHÅLLANDE TILL DE GLOBALA MÅLEN

Studenterna tränas i att bidra med perspektiv och kunskaper som kompletterar, till exempel, ingenjörrens eller lagstiftarens. Designen och kommunikationens unika position att nå och beröra många människor, ger studenter och alumni också goda förutsättningar att i framtiden påverka samhället i positiv riktning. Den debatt som förs och de omställningar i framkanten av hållbarhet och design som görs pekar också på konceptuella och praktiska möjligheter att applicera designkunskaper och sensibiliteter bortom den fysiska produkten, på tjänster, upplevelser, system, förändringsprocessen– och att designa om själva designdefinitionen och designerrollen. Det är självklart att design måste ske i samarbete med andra discipliner, såsom ekonomer, ekologer och samhällsvetare. Så småningom kan alumni använda sin kreativitet även utanför den specifika designdisciplinen och anta en strategisk roll i organisationer och samhälle.

VAD KAN GÖRAS FÖR ATT ÖKA NYTTIGGÖRANDET AV FORSKNING/INNOVATION/RESULTAT/KONSTNÄRLIGT SKAPANDE?
Beckmans lärare och personal har stor kunskap om och erfarenhet av processen att nyttiggöra design från idé till färdig produkt på en marknad. Skolan har dock mycket begränsade resurser för att nyttiggöra innovation skapade av Beckmans studenter, nyexaminerade och undervisande personal. Ett riktat innovationsstöd skulle ge Beckmans Designhögskola stora möjligheter till samverkan/synliggörande/nyttiggörande. Ett innovationsstöd från offentliga medel skulle vara till mätbar nytta för samhället.

beckmans
designhögskola

Bilagat: Exempel på hur Beckmans Designhögskola arbetar med studenter och alumni gällande innovation och entreprenörskap:

Alumni: Stöd till entreprenörskap

Alumni: Skolprojekt som blir verkliga efter Beckmans

Möbelmässan: Produkter som produceras av tidigare samarbetspartners efter utbildningen

Examensarbeten: Produkter som produceras och/eller synliggörs i nya sammanhang efter utbildningen

Case study: Chalmers

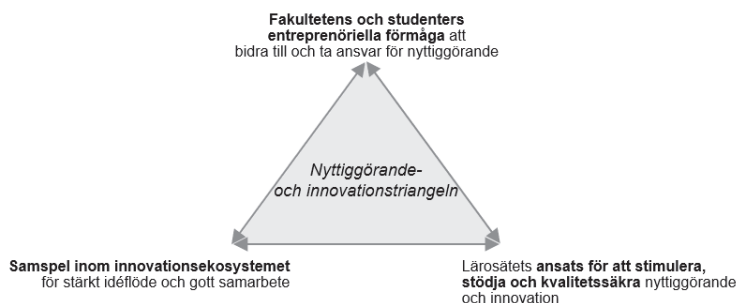
Nyttiggörande och innovation är ett omfattande verksamhetsområde vid Chalmers som grundas på en bred definition där nyttiggörande är det vi gör för att kunskap och resultat ska komma **samhället till värdeskapande nytta**. Nyttiggörande och innovation kan variera i tid, format och omfattning och är integrerat i forskning och utbildning. Därigenom bidrar nyttiggörande och innovation till att:

- Lösa samhällsutmaningar
- Stärka näringslivets konkurrenskraft
- Ställa om till ett hållbart samhälle

Detta lägger grunden till lärosätets förmåga att bidra till nyttiggörande som en central fråga för hela lärosätet, och inte enbart är en frågeställning som berör det tillhörande innovationsekosystemet.

Lärosätets förmåga att bidra till nyttiggörande och innovation: Nyttiggörande- och innovationstriangeln

För att kunna stimulera utvecklingen av lärosätets förmåga att bidra till nyttiggörande och innovation behövs en beskrivning av vad den förmågan är¹. Chalmers erfarenhet är att förmågan på lärosätenivå utgörs av tre distinkta delar som hänger samman och som behöver utvecklas i förhållande till varandra. De tre delarna visualiseras i den s k Nyttiggörande- och innovationstriangeln i bilden nedan.

Betydande insatser behövs över lång tid för att ett lärosäte ska utveckla förmågan att bidra till nyttiggörande och innovation. En förutsättning som underlättar arbetet är att nyttiggörande och innovation ses som en kärnuppgift i lärosätet, på samma sätt som forskning och utbildning.

Nyttiggörande- och innovationstriangeln skapar tydlighet för hur olika initiativ, enheter eller organisationer inom nyttiggörande förhåller sig till varandra. Detta syftar till att skapa en röd tråd som ger en djupare förståelse för delarnas relationer sinsemellan. I texten nedan beskrivs de tre delarna och hur de hänger samman:

Lärosätets ansats för att stimulera, stödja och kvalitetssäkra nyttiggörande: från vision till verksamhet

Lärosätets ansats för att stimulera, stödja och kvalitetssäkra arbetet med att bidra till nyttiggörande och innovation innefattar utveckling av Chalmers mål och strategier, processer och arbetssätt, riktlinjer och föreskrifter, uppföljning och nyckeltal samt roller och kompetens. Ansatsen behöver också täcka in löpande arbete med kvalitetsutveckling.

¹ Notera att lärosätets förmåga att bidra till nyttiggörande och innovation är väsensskild från dess samverkansförmåga. Med samverkan avses ömsesidigt utbyte som förväntas gagna alla inblandade, om än på olika sätt. Universitets och högskolors samverkan är en metod för att uppnå något inom forskning, utbildning samt nyttiggörande och innovation. Samverkan är inte ett resultat i sig.

Exempel på distinkta delar i ansatsen innefattar övergripande ansvar för nyttiggörande och innovation i rektorsfunktionen, ansvar för nyttiggörande och innovation på olika chefsnivåer i linjehierarkin, långsiktig målbild för lärosätets bidrag till nyttiggörande och innovation, arbetsordning för forskande och undervisande personal, bisyssleföreskrift, prestationsmedel för nyttiggörande och innovation, strategier och handlingsplaner för nyttiggörande och innovation i akademiska miljöer, ansvariga personer i linjen, operativa planeringsprocesser för nyttiggörande och innovation i akademiska miljöer, etikpolicy, upphandlingsföreskrift, riktlinjer för näringslivssamverkan, och certifieringar. Arbetet med att utveckla ansatsen är omfattande och kräver dedikerade insatser under lång tid. Avgörande för ett sådant arbete är etablerandet av en rektorsfunktion med tydligt ansvar och mandat för nyttiggörande-frågorna.

Ansatsen organiseras och dokumenteras så att den utgör en tydlig verksamhetsgrund för nyttiggörande och innovation och liknar mycket på så sätt lärosätets ansatser för forskning och för utbildning. Nedan ses ett litet urval av Chalmers initiativ inom området:

Lärosätets långsiktiga målbild med nyttiggörande

En viktig komponent är etablerandet av lärosätets långsiktiga målbild för nyttiggörande. Detta stipulerar att:

Chalmers ska vara lärosätet som ger de erkänt starkaste bidragen till näringslivet och omställningen till ett hållbart samhälle.

Målbilden består av:

- Vi ska vara förstahandsvalet som forskningspartner.
- Vi ska vara en efterfrågad kompetenspartner som utbildar eftertraktade studenter och ger relevanta utbildningar till yrkesverksamma.
- Vi ska vara en eftertraktad teknologitvecklingspartner, både via egen utveckling och som samverkanspartner till egna och externa forskningsinstitut.
- Vi ska vara världsledande på att skapa forsknings- och kunskapsbaserade företag.
- Vi ska vara en högt värderad rådgivare till beslutsfattare och ha ett tydligt inflytande på den offentliga debatten genom kommunikation och påverkansarbete.

Prestationsparametrar: För att stimulera nyttiggörande och innovation vid institutioner

Chalmers etablerade 2016 särskilda prestationsparametrar för nyttiggörande och innovation i syfte att premiera och synliggöra institutionernas insatser. I nuläget följs institutionerna upp på följande parametrar: 1) Impact case, 2) Adjungerade professorer, docenter, lektorer och industridoktorander, 3) Samverkansprojekt med nyttiggörande- och innovationsinslag och 4) Samhällskommunikation kopplad till hållbarhetsmålen. Under 2020 fördelas 23 Mkr motsvarande 2,5 % av basanslaget för forskning och forskarutbildning baserat på prestationsparametrarna.

Samverkansskicklighet: För att stimulera individens förmåga att ta ansvar för nyttiggörande och innovation

För att skapa incitament för anställda, har Chalmers sedan 2017 lyft fram samverkansskicklighet som en särskild meriteringsfaktor i lärosätets styrdokument "Arbetsordning för forskande och lärande personal". Samverkansskicklighet ses som ett komplement till vetenskaplig- och pedagogisk skicklighet och ska appliceras vid rekrytering, befordran och i sammanhang kring karriärutveckling.²

Institutionernas nyttiggörandenätverk

Samtliga institutioner har tillsatt en viceprefekt med ansvar för nyttiggörande- och innovationsfrågor. Dessa individer möts på månatlig basis för att diskutera både strategiska och operativa frågor.

Särskilda satsningar	Omfattning (år)	Kommentar
Prestationsparametrar	23 MSEK	Fördelning av fakultetsmedel (motsvarande X%) från basanslag
Chalmers Impact award	100 000 kr	Premiering av forskare eller forskargrupper vars forskning lett till betydande genomslag i samhället

² Ett arbete pågår 2020 för att inrikta arbetsordningen tydligare mot nyttiggörande och innovation som meriteringsfaktor.

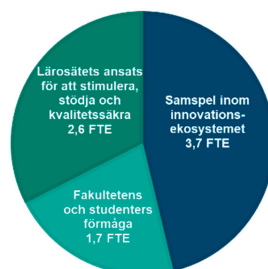
Samspel inom innovationsekosystemet för stärkt idéflöde och gott samarbete

I omedelbar närhet till många svenska lärosäten finns ett innovationsekosystem i form av organisationer som arbetar fokuserat med utvalda former av nyttiggörande och innovation. För Chalmers är dess innovationsekosystem miljön där forskares och studenters idéer växer för att ställa om till ett hållbart samhälle. Förmågan till samspel inom innovationsekosystemet, där Chalmers som lärosäte ofta är en del, kan stärka idéflödet genom att externa perspektiv berikar synen på hur forskningsresultat och kunskap kan nyttiggöras. Det är lika naturligt och viktigt att samverka med externa aktörer inom nyttiggörande och innovation som det är inom forskning och utbildning.

Förmågan till samspel kan möjliggöra ett gott samarbete mellan personer i lärosätet och i externa organisationer. Fakulteten och andra personer i lärosätet såsom innovationsrådgivare kan bilda arbetsgrupper med externa personer som besitter kompletterande kompetenser och andra resurser som behövs för nyttiggörande och innovation. På så sätt utgör innovationsekosystemet ett nyttiggörandestöd för lärosätet som avlastar fakulteten.

Innovationskontorets särskilda ansvar i Nyttiggörande- och innovationstriangeln

Chalmers innovationskontor är en integrerad del av universitetsförvaltningen, på Chalmers benämnt Verksamhetsstödet. Innovationskontorets personalresurs fördelas över de tre delarna av Nyttiggörande- och innovationstriangeln enligt bild till höger. Innovationskontorets verksamhet knyter an till behov som finns i kärnverksamheten och i organisationerna i innovationsekosystemet. Det är en styrka att innovationsrådgivarna har ett helhetsperspektiv på möjligheter till värdeskapande samhällsnytta.

Som en viktig del i Chalmers ansats ökar innovationskontoret lärosätets förmåga att kvalitetssäkra arbetet med att bidra till nyttiggörande och innovation. Innovationsrådgivarna ökar medvetenheten om risker och hanteringen av dem. Följden blir dels högre kvalitet i arbetet och dels att fakultetens förmåga och ansvarstagande för att bidra till nyttiggörande och innovation ökar.

Arbetet för att säkerställa stärkt idéflöde och gott samarbete

Innovationskontoret fungerar som en växelstation vidare ut i innovationsekosystemet där samspelet sker primärt med Chalmers Ventures (*Helägt dotterbolag till högskolan för att skapa företag*) och Chalmers industriteknik (*Egen stiftelse styrd av Chalmers stiftelse, institut som kompletterar Chalmers forskning på högre TRL-nivåer*). Representanter för organisationerna möts kontinuerligt för att utveckla arbetssätt för stärkt idéflöde och effektivisera samarbetet, bl.a genom deltagande i Nyttiggörandets styrgrupp och medverkan i en särskild insats kring stärkt idéflöde & paketering av ekosystemsövergripande erbjudanden. Däremellan sker avstämningar mellan cheferna för respektive organisation och särskilda möten för behandling av gemensamma frågor, t.ex. idéflöde mellan Chalmers innovationskontor och Chalmers Ventures medarbetare.

Särskilda satsningar	Omfattning (år)	Kommentar
Validering för tillämpning (VFT)	4,5 MSEK	Vinnova, till Chalmers och tillhörande partnerlärosäten
Forskningsnära verifiering	1 MSEK	Komplement till VFT-medel. Avsätts av Chalmers interna medel
Chalmers Ventures	15 MSEK	Årliga driftsmedel från Chalmers interna medel
Lindholmen Science Park	3 MSEK	Årliga driftsmedel från Chalmers interna medel
Johanneberg Science Park	2 MSEK	Årliga driftsmedel från Chalmers interna medel
Sahlgrenska Science Park	1,76 MSEK	Årliga driftsmedel från Chalmers interna medel
Fraunhofer Chalmers Center	10,5 MSEK	Årliga driftsmedel från Chalmers interna medel

Fakultetens och studenters förmåga att bidra till och ta ansvar för nyttiggörande och innovation

Genom utbildningen bygger Chalmers förmågor i fakulteten och hos studenter att bidra till och ta ansvar för nyttiggörande.

Chalmers har under flera år arbetat med att bygga en entreprenöriell kultur vid lärosätet och utveckla den entreprenöriella förmågan hos både studenter och fakultet. Detta handlar ytterst om ett värdeskapande för andra, idéutveckling och kreativa processer där förmåga och mod genomsyrar mycket av verksamheten. Att utveckla en sådan kultur tar lång tid och går olika snabbt i olika delar av lärosätets verksamhet.

Särskilda insatser rörande entreprenöriella erfarenheter i grundutbildningen

Chalmers strategi för entreprenöriellt lärande innebär ett helhetsgrepp för grundutbildningen. Det ska därmed finnas en baskompetens i ett entreprenöriellt förhållningssätt som uppnås genom integrerade moment i obligatoriska kurser (*för alla*); för ytterligare fördjupning inom entreprenörskap ska det finnas valbara kurser (*för många*) och spetskompetens inom entreprenörskap ska erbjudas genom fördjupande program som innefattar att starta nya företag och/eller bana väg för radikala lösningsförslag (*för några*).

Som en del av detta långsiktiga arbete, genomförs den 10-åriga utbildningssatsningen "Tracks" som bygger på ett arbetssätt som utvecklar studenternas kunskaper och färdigheter i lagarbete, etik, kommunikation och entreprenörskap – så kallade professionella färdigheter – utan att kompromissa med de mer djupgående ämneskunskaperna.

Genom spetsutbildningen Chalmers entreprenörskola, etableras ett partnerskap mellan entreprenöriellt drivna studenter, en idébärare och en Chalmers-kopplad inkubator, läggs en grund för att en innovativ idé tas flera steg närmre kommersiellt nyttiggörande, oftast i form av ett nytt uppstartsbolag. Därtill är spetsutbildningen en viktig förutsättning för att integrera det entreprenöriella perspektivet brett i lärosätets utbildningar.

Livslångt lärande

Genom Chalmers Professional Education (*Helägt dotterbolag till högskolan för att bedriva uppdragsutbildning*) byggs förmågor hos både fakultet och anställda i näringslivet tack vare ömsesidig kunskapsförmedling och erfarenhetsutbyte. Utgångspunkten för verksamheten är att det inte enbart ska vara en förmedling av kunskap, utan att utbildningarna ska ge reell effekt i näringslivet och samhället. Som exempel kan nämnas utbildningen i "Lean energy" där deltagande företag efteråt kunde sänka sin energikostnad med 24% per enhet.

Även utbildningssatsningen Tracks bidrar till ett livslångt lärande genom att kurserna öppnas upp för Chalmersalumnier, i mån av kursplats.

Särskilda satsningar	Omfattning (år)	Kommentar
Eng-projektet	2016–2019 totalt 7,5 MSEK	Stiftelsesatsning
Chalmers entreprenörskola (spetsutbildning i entreprenörskap)	2009–2019 ca 4 MSEK/år 2020, 2 MSEK	Särskilt anslag Utbildningsdepartementet
Pedagogisk utvecklingsledare entreprenöriella erfarenheter	2019-tillsvidare	20% tjänst finansierat från ordinarie utbildningsanslag
Utbildningssatsningen Tracks	2019–2029 totalt ca 200 MSEK	Stiftelsesatsning

Sammantaget verkar därmed Nyttiggörande- och innovationstriangelns delar till att bygga Chalmers förmåga att bidra till nyttiggörande och innovation i sin helhet.

Nyttiggörande av kunskap vid Mälardalens högskola

Målsättningen med högskolans innovationsstödande verksamhet är att underlätta resan från idé till innovation/nyttiggörande/faktura för högskolans personal och studenter. Den viktigaste motorn i MDHs innovationsstöd är Idélab, även om flera arenor finns att tillgå. Målet med Idélabs verksamhet är att främja entreprenörskap och möjliggöra nyttiggörandet av kunskap. Alla inom högskolan som vill utveckla sina entreprenöriella förmågor, eller nyttiggöra sin kunskap genom idé- och affärsutveckling ska kunna komma till Idélab för stöd att förverkliga sina mål.

Andra arenor som finns att tillgå är Automation Region, Robotdalen, Samhällskontraktet, Mälardalen Innovation Technology Center och Sörmlandskontraktet.

Organisation

Idélab grundades 1999 och är idag organiserat under Akademin för Ekonomi, Samhälle och Teknik. Idélab är välkänt av studenter och medarbetare på högskolan och är oftast den första kontakten för individer som vill kommersialisera idéer och resultat. Inom Idélab bedrivs arbetet idag i tre fokusområden:

1. **Nyttiggörande och kommersialisering av forskningsresultat:** Idélab arbetar för att inspirera, skapa processer och underlätta forskningskommersialisering. Idélab ska även skapa möjligheter till kommersialisering och nyttiggörande även via andra vägar, till exempel i samarbete med centrubildningar.
2. **Innovationsstöd och rådgivning:** Idélab arbetar med vedertagna verktyg och modeller för att stödja idébäraren i tidig idé- och affärsutveckling.
3. **Främja entreprenöriella kunskaper:** "Dagens mötesplatser mellan studenter och arbetsgivare ska utvecklas för att öka kompetensen inom entreprenörskap och stärka studenternas och medarbetarnas förmåga att utveckla och kommersialisera idéer" (MDH:s forsknings- och utbildningsstrategi 2017-2020). Idélab arbetar för att vara denna kreativa mötesplats som ska främja entreprenörskap och erbjuder en trygg miljö där idébärare kan testa sina idéer.

Utöver detta så bygger och förvaltar Idélab nätverk med relevanta aktörer, främst inom innovationsstödsystemen i Sörmland och Västmanland, för att kunna erbjuda ett så bra stöd som möjligt till sina klienter men också för att stödja andra aktörers verksamhet inom ramen för Idélabs uppdrag. Under 2017 arbetades det fram en strategisk 5-årsplan för Idélab med visionen "Tydlig, självständig och hållbar enhet vid MDH". Planen hade sju fokusområden: tydlig roll på MDH; holdingbolag; lokalisering (lokalbehov); marknad – varumärke, målgrupp och erbjudande; internationalisering; finansiering; och Idélab 20 års jubileum i 2019.

Förutom Idélab finns också de väl etablerade **centrubildningarna** Automation Region (AR), Robotdalen (Rd) och Samhällskontraktet (SK), samt **samverkansplattformar** som Mälardalen Innovation Technology Center (MITC) och Sörmlandskontraktet (SÖK). Inom dessa plattformar bedrivs innovationsfrämjande verksamhet som syftar till att öka innovation i och mellan företag och akademi (AR och MITC) stötta innovationer inom robotik till kommersialisering (Rd) samt främja innovationsverksamhet inom offentlig sektor (SK och SÖK). Dessa plattformar fungerar på olika sätt men alla har gemensamt att de är viktiga arenor för att sprida resultat av forskning och skapa förutsättningar för nya innovationer. Några exempel på aktiviteter inom centrubildningarna:

- Forsknings och innovationsgruppen inom **Automation Region** syftar till att öka den innovativa förmågan hos medlemmarna i Automation Region (ca 120 medlemmar, i huvudsak företag men även offentliga organisationer och akademi). Gruppen fokuserar på rollen som innovationskatalysator och att hitta metoder och verktyg som stimulerar innovationer. I arbetet ingår det att arrangera informationsträffar för finansiering, högklassiga föreläsningar och ge stöd till medlemmarnas arbete med innovationsstrategier.
- **Robotdalen** hjälper entreprenörer, innovatörer och företag att utveckla och kommersialisera innovationer inom robotik och välfärdsteknik. Rd har kompetens inom teknisk och kommersiell verifiering, produktutveckling, conceptualisering, simulering, affärsutveckling och marknadsutveckling. Rd-teamet stöttar kommersiell utveckling av innovationer genom verifiering i små steg i kombination med att skapa flexibla team. Genom samarbetspartners och nätverk kan företag och individer få tillgång till finansiering, prototypbyggare, akademisk kompetens, tidiga kunder, inkubatorer, kommersialiseringsaktörer med flera. Ett stort antal innovationer har faciliterats via Robotdalens kanaler och finns idag på en kommersiell marknad.
- **Samhällskontraktets** vision är: "I Mälardalen satsar akademi och samhälle aktivt på kunskapsutveckling för välfärd och tillväxt". De övergripande målen handlar om att höja kompetensnivån i regionen; stärka forskning och utbildning vid MDH; utveckla verksamheter och medarbetare inom offentlig sektor; samt att skapa goda relationer i samverkan mellan högskolan och aktörer i offentlig sektor. Detta genomförs på olika sätt och har i flera fall resulterat i innovationer som nu implementeras i offentlig verksamhet (exempelvis läromedel i matematik men även metoder och modeller för hållbart arbetsliv)

Redovisning och resultatuppföljning

Idélab redovisar sitt arbete och resultat årligen i högskolans årsredovisning samt till Innovationskontoret på KTH enligt gällande riktlinjer, där antalet idéer delas i fyra kategorier: Nya idéer, Idéer vidare till verifiering, Idéer vidare till inkubation, samt Startade bolag. I årsredovisningen är kategorin Idéer vidare till inkubation uppdelad i två delar för att bättre matcha Idélabs interna process. Dessa delar är Affärsutveckling och Spets, där det i Spets ingått att idébärarna startat sina företag.

Verksamheten inom Idélab följs upp internt vid akademins årliga verksamhetsdialog med rektor. I den översyn som nu görs av innovations, forsknings och samverkansstödet ingår även att se över kvalitetshöjande åtgärder för uppföljning.

För närvarande pågår ett **högskoleövergripande utvecklingsarbete** i form av en översyn av verksamhet och organisation för forsknings-, innovations-, och samverkansstödet. Rektor har tillsatt en arbetsgrupp med uppdrag att utreda och lämna ett förslag på verksamhetsinnehåll för en struktur som ska ge forsknings- och innovationsstöd för högskolans personal och studenter. Arbetsgruppen ska även lämna ett förslag på lösning för organisation, kommunikation och lokalisering för denna struktur. Förslaget ska även beskriva vilken styrning strukturen ska ha och vilka processer som måste komma på plats för strukturens funktionalitet. Arbetsgruppen ska slutrapportera senast 2020-04-01. Tanken med utredning är att Idélab och Avdelningen för forskningsstöd samt flera andra delar av högskolan bättre ska kunna samarbeta och dra nytta av varandra. Förhoppningen är att resultatet av detta arbete även ska öka både relevansen och effektiviteten i innovationsstödet.

Idélab arbetar även med att förnya sina processer, dels för att vara relevanta mot studenterna och deras intressen och även för att öka effektiviteten i gruppen då resurserna inom affärsutveckling är väldigt begränsade. Som ett exempel på detta testar Idélab nu under våren ett nytt arbetssätt i form av ett startup-

program, ett så kallat Freelance program, som riktar sig till studenterna på de kreativa programmen. Studenterna har visat ett stort intresse för detta och första omgången är redan fullbokad. Målet är att öka tillgängligheten på Idélab, som ska vara till för alla studenter, forskare och anställda. Genom att köra program kan vi hjälpa och stödja flera idéer på effektivt sätt. Dessutom kan idébärare lära från varandra. Genom att förbättra och förtydliga Idélabs processer blir det också lättare att kommunicera ut dem och nå flera potentiella idébärare. Idélab försöker även jobba nära utbildningsprogrammen för att fånga upp behov som finns och erbjuda den kompetens som finns inom verksamheten.

Åtgärder och utmaningar

Mälardalens högskolas vision är "Ett starkt MDH – den samproducerande högskolan". I Vinnovas utvärderingar 2015/2016 av lärosätenas strategier för samverkan och hur de används i verksamheten fick MDH högsta betyg i båda utvärderingarna, dvs för *strategi för och införande av samverkan*, samt för *samverkansaktiviteter och resultat*. Trots detta ser högskolan ytterligare potential i att kunna tillvarata alla värden som uppstår i verksamhet i samband med forskningsprojekt med offentliga och privata aktörer, och en förutsättning för att uppnå detta är ett holdingbolag.

Den starkt industriella omvärlden kring Mälardalens högskola ger kontinuerligt upphov till nya samarbeten och nya företag väljer att etablera sig i regionen, såsom Northvolt och Amazon WS. Vi har tidigare nämnt våra etablerade samverkansarenor men när behov av förnyelse finns uppstår nya initiativ för samproduktion. Det senaste, Collaboration Center, är en fysisk mötesplats där mindre företag samverkar med studenter och forskare i vardagen. För att vara fortsatt konkurrenskraftiga som region och som akademi krävs ett professionellt och fungerande innovationsstöd, vilket idag saknar det viktiga holdingbolaget.

Övergripande **målsättning med ett holdingbolag** är att:

- tillsammans med företag, organisationer, kommuner och regioner utveckla kunskaper och former för att nyttiggöra forskningsresultat – vilket på lång sikt förväntas leda till ökad sysselsättning och tillväxt;
- inspirera och påverka attityden till innovation hos forskare och studenter – vilket på lång sikt ökar forskningens kvalitet och kvantitet;
- utnyttja potentialen i att nyttiggöra forskning genom att tillgängliggöra resultat, skapa samarbeten och nätverk, patentera och licensiera utvecklade idéer och starta företag med forskningsresultat som bas;
- skapa förutsättningar för att delta i EUs utlysningar med krav på innovation.

Forskningskommersialisering är idag en utmaning. Idélab har arbetat fokuserat med detta och historiskt haft framgångar, men de senaste åren har det saknats relevant kompetens inom området. Rekryteringen av den nuvarande verksamhetschefen hade fokus på att göra ett omtag av Idélab och utveckla arbetet med forskningskommersialisering. Det finns möjligheter att jobba närmare forskningsstödet i denna fråga och skapa en process tillsammans för att bättre fånga upp projekt med potential för kommersialisering. Det finns också behov av processer för att möjliggöra kommersialisering genom andra kanaler till exempel genom att sälja IP vidare till existerande företag eller genom att undersöka möjligheter till kommersialisering med hjälp av studentprojekt. Det pågår också flera samarbeten på högskolan där forskare och studenter samarbetar med företag i regionen, där det med hjälp av Idélab kan skapas bättre processer och förutsättningar för kommersialisering.

Tillgängliga verktyg

MDH erbjuder **utbildning** som leder till jobb där entreprenörskap är en alternativ karriärväg. Idélab bidrar genom att delta i ordinarie kursverksamhet inom högskolans samtliga akademier, anordna workshops, arrangera idétävlingar samt erbjuda individuellt stöd för att utveckla entreprenöriell kompetens och skapande av affärsplaner kring kompetenser och idéer. Allt detta sker i nära samarbete med det övriga innovationsstödsystemet i både Sörmland och Västmanland.

Högskolan, representerad av Idélab, har ett samarbetsavtal med **innovationskontoret** som drivs av Kungliga tekniska högskolan. Inom ramen för samarbetet utvecklas nya metoder och arbetsätt för att stödja studenter och forskare som vill kommersialisera sina idéer och forskningsresultat. En central del av verksamheten är att, med hjälp av stöd från Vinnovas program Verifiering för tillväxt, verifiera affärsnyttan av dessa idéer samt att erbjuda rådgivning relaterad till affärsutveckling.

Idélab arbetar enligt välkända och vedertagna metoder och verktyg i processerna för **idéutveckling och affärsutveckling**. Idélab erbjuder även olika program inom affärsutveckling för klienter som driver vidare sina idéer. Dessa program omfattar genomgångar av både praktiska aspekter kopplade till att starta bolag samt ämnen inom affärsutveckling som till exempel prissättning, avtalshantering och marknadsföring. Klienter kan också ta hjälp av och inspireras av varandra. Idélab erbjuder även individutveckling i form av karriärcoachning och personlig utveckling, något som är viktigt för att forma morgondagens entreprenörer

Incitament och förslag

Idélab har ett starkt varumärke i de både Västmanland och Sörmland. Idélab ses som en självklar aktör i innovationsstödsystemen i båda regionerna. Idélabs syfte kan också ses i detta större perspektiv, där entreprenöriella kunskaper och erfarenheter ökar möjligheterna till **positiv regional utveckling** i ett längre perspektiv. Det tar många gånger lång tid att utveckla en idé till en affärspotential och sedan kommersialisera det. Kommuner, regioner och företag ser också Idélab som ett möjligt nav till studentsamarbete. Detta kan vidareutvecklas, som tidigare nämnts, genom de olika samverkansarena.

Mälardalens högskola anser även att **formen för dagens holdingbolag kan behöva ses över**. Flera goda insikter finns i rapporten från Tillväxtanalys 2016:02 "Holdingbolagens roll när universitet kommersialiserar intellektuell egendom". Exempelvis framgår att flera länder ser nyttiggörande av kunskap (innovation) som allt mer viktigt vid fördelning av forskningsanslag, att resultat går att mäta men bör göras på ett sätt som premierar kvalitet och långsiktiga samhällsvinster, snarare än kortsiktiga vinster. Det finns även intressanta modeller där nationella grepp tas för att underlätta samarbetet och de enskilda lärosätenas möjlighet att arbeta med strategier till exempel guider för hantering av IP, avtalsmallar (Lambert Toolkit) och modeller för finansiering. MDH gör bedömningen att finansieringsmodeller där incitament finns för alla inblandade parter är lyckosamma. I Nederländerna finns en modell där en tredjedel av intäkter från försäljning av ägarandelar i ett holdingbolag tillfaller vardera forskare, institution och holdingbolag. MDH ser möjligheter att även inkludera offentlig och privat sektor för långsiktigt värdeskapande. Det är också viktigt att identifiera kommersialisering som inte är vinstdrivande, för att lösa utmaningar i till exempel skola och vård. Idag äger staten holdingbolagen och uppdraget är att generera vinst till staten. I syfte att nyttiggöra forskningsresultat behöver incitamenten för ägandet ses över.

Innovationsstödet vid Högskolan i Skövde

I det följande beskrivs Högskolan i Skövdes (Högskolan) huvudsakliga ställningstaganden när det gäller arbetet för nyttiggörande av kunskap.

1 Högskolans roll i innovationsekosystemet

Högskolans roll i *innovationsekosystemet* (med vilket här avses det ekosystem av aktörer, strukturer och processer som syftar till att nyttiggöra kunskap) är att generera och förvalta samhällsrelevant kunskap, samt att göra denna kunskap tillgänglig för studenter, samhälle och samarbetspartners. Högskolans forskning genererar ny kunskap som såväl direkt som indirekt kan nyttiggöras i samhället. Högskolans utbildning förser studenterna med kunskap som kan nyttiggöras i kontakter med det omgivande samhället under utbildningen, eller i framtida anställningar eller eget företagande.

2 Strategier och verktyg för nyttiggörande

Högskolan menar att nyttiggörandeprocesser inte bara ska ses som processer där kunskap flödar ut från Högskolan och nyttiggörs i det omgivande samhället. Det omvända flödet är lika viktigt. Högskolans strategi för nyttiggörande är därför att prioritera processer som utvecklar det omgivande samhället och Högskolans utbildning och forskning i lika hög grad. Detta förhållningssätt skapar ett långsiktigt hållbart innovationsekosystem. De huvudsakliga verktygen som nyttjas inom denna strategi är inkubator, teknikpark, samproducerad forskning samt ämnesinriktade samverkansarenor.

2.1 Inkubator

Den första strategin för nyttiggörandeprocesser som utvecklar Högskolan var att, i samverkan med Skövde kommun och det lokala näringslivet, ta initiativ till etableringen av en inkubatormiljö i direkt anslutning till Högskolan. 1998 etablerades Science Park Skövde AB (SPS), då under namnet Gothia Science Park. I bolagsordningen fastställdes att SPS ska bedriva verksamhet inom Högskolans profilområden för utbildning och forskning. Motivet för etableringen var att Skaraborg hade en jämförelsevis låg utbildningsnivå i näringslivet, samtidigt som studenter från Högskolan hade svårt att hitta relevanta och kvalificerade anställningar i närområdet. Målet med etableringen var att skapa nya arbetstillfällen för studenter examinerade vid Högskolan, och därigenom bidra till en höjd utbildningsnivå i regionen. Initialt fokuserades därför verksamheten mot nyföretagande för studenter.

Verksamheten finansierades ursprungligen huvudsakligen genom stöd från Skövde kommun och Västra Götalandsregionen. Senare har SPS även erhållit stöd från såväl Vinnovas nationella inkubatorprogram som från EUs regionalfonder, samt andra innovationsstödjande intressenter. SPS har idag cirka 20 medarbetare och omsätter cirka 40 mnkr årligen. SPS ägs till 51 procent av en ägarförening bestående av företrädesvis lokala företag. Resterande 49 procent ägs av det kommunägda bolaget Skövde Stadshus AB. Högskolan är representerad genom en styrelseplats.

Högskolan har lagt relativt lite eget fokus på inkubatorsverksamheten. Ett motiv för detta är att inte suboptimera det befintliga innovationsekosystemet. SPS och Högskolan har ända sedan starten haft en mycket nära samverkan och Högskolan ser därför ingen anledning att utveckla egen inkubationskompetens, utan låter SPS stå för denna. Högskolan finansierar dock viss verksamhet riktad mot studentföretagande genom stöd till Drivhuset Skaraborg. Högskolan har visst stöd från Chalmers innovationskontor, inom ramen för den statliga satsning som startade 2010. Detta stöd delfinansierar Högskolans interna innovationsstöd, vilket är fokuserat mot nyttiggörande inom forskning.

Ett annat motiv till Högskolans relativt låga engagemang i inkubatorsverksamheten är att dess betydelse för attraktivitet och kvalitet i utbildning och forskning är relativt låg. Studenter söker sig inte till Högskolan för att det finns en god innovationsmiljö på campus, utan för innehållet i utbildningarna. Inkubatorföretagen har sällan möjlighet att delta i t.ex. examensarbeten eller gästföreläsningar, varvid det återkopplade nyttiggörandet i utbildningen är relativt lågt. Detsamma

gäller återkopplingen till forskningen. Eftersom Högskolan idag saknar holdingbolag finns heller inga starka ekonomiska incitament för den att bidra till kommersialisering av och delägande i forskningsresultat.

Dock har inkubatorsverksamheten viss betydelse för attraktiviteten för Högskolans forskning, eftersom företag som vill inleda forskningssamverkan med Högskolan i vissa fall kan vara behjälpta av att det finns en inkubatorsverksamhet som kan utveckla forskningsresultat till kommersiella produkter.

2.2 Teknikpark

Science Park Skövdes andra stora verksamhetsområde är att tillhandahålla lokaler och innovationsledningsprocesser för mogna företag verksamma inom Högskolans profilområden. Dessa kan vara sprungna ur inkubatorsverksamheten men kan även ha etablerat sig i teknikparken för att komma närmare Högskolans utbildning och forskning. Parkmiljön har gradvis utvecklats över de senaste 20 åren och innehåller idag cirka 100 företag. Högskolan, SPS och Skövde kommun (via sitt eget fastighetsföretag Kreativa Hus Skövde AB) har haft ett mycket nära samarbete och har prioriterat etablering av företag som ligger inom Högskolans profilområden. På detta sätt har en teknikpark skapats som har stor nytta av och är till stor nytta för Högskolans utbildning och forskning. Det är mycket tveksamt om en liknande miljö skulle kunna ha skapats med hjälp av privata aktörer. Kommunen har accepterat kortsiktiga ekonomiska förluster (exempelvis outhyrd kontorsyta) till förmån för potentiell långsiktig nytta (exempelvis att kunna attrahera och erbjuda plats till utvecklingsavdelningar och företag som Högskolan ser möjligheter att utveckla samverkan med).

Det målinriktade och nära samarbetet för att utveckla forsknings- och innovationsmiljön uppmärksammades 2009 av EU-kommissionen, då kommunen fick dess pris *European Enterprise Awards for Enterprise Development* för sin satsning på SPS. Motiveringen för detta var att "Kommunen har tillsammans med högskola och industri skapat en unik miljö för utveckling av nya innovationer och nya tillväxtföretag. De har även stöttat etablerade företag i expansiva skeden. Arbetet har varit en medveten satsning att flytta fokus från traditionell industri till nya framtidsbranscher."

En central strategi för Högskolan, SPS och Skövde kommun har varit att ha en mycket nära fysisk koppling mellan teknikparken och Högskolan. Den fysiska närhetens vikt har varit så stor att man 2009 skapade en gemensam forsknings- och innovationsmiljö om cirka 11 000 kvm på campusområdet. Till denna gemensamma miljö har Högskolan lokaliserat en stor del av sin verksamhet inom Informationsteknologi och Ingenjörsvetenskap. I SPS del finns olika företag och andra aktörer fokuserade mot teknisk innovation och innovationsstöd. I miljön, som sedan 2009 har expanderats ytterligare, bedrivs ett stort antal samverkansprojekt av olika slag.

2.3 Samproducerad forskning

Samproducerad forskning utgör det viktigaste verktyget för ett dubbelriktat nyttiggörande. Högskolans forskning är tydligt profilerad mot de identifierade samhällsutmaningarna och är i mycket hög grad samproduktionsorienterad, vilket innebär att den genomförs i mycket nära samverkan med externa partners. Detta är ett medvetet vägval eftersom denna forskning knyter väl an till de professionsorienterade utbildningar som Högskolan erbjuder. Det finns även flera externa forskningsfinansiärer som finansierar denna typ av forskning, och därigenom erbjuder en möjlighet för Högskolan att komplettera sitt jämförelsevis begränsade basanslag för forskning. För 2018 erhöll Högskolan närmare 15 000 kr/helårsstudent (HST) i forskningsanslag, samtidigt som medianen för riket var 33 000 kr/HST och medel var 67 000 kr/HST.

Inom den näringslivsrelevanta forskningen finns både en tradition av samproduktion och större tillgång till extern finansiering. Högskolan ser ett stort behov av att utveckla motsvarande förhållningssätt med samverkanspartner inom offentlig sektor, för att också öka nyttiggörandet av samhällsrelevant kunskap.

En för Högskolan viktig finansierare är KK-stiftelsen som via sitt KK-miljöprogram stöttar forskning och utbildning på avancerad nivå och forskarnivå, vid Högskolan. Eftersom samproduktionsperspektivet är centralt i de insatser om KK-stiftelsen finansierar, blir nyttiggörandet av den kunskap som samproduceras av central betydelse. Om samverkande företag känner att de har direkt nytta av den forskning som bedrivs i samverkan med Högskolan så ökar intresset att bygga långsiktiga relationer och bli återkommande samarbetspart i olika typer av projekt. Det finns således stora incitament för Högskolan att säkerställa att företagen kan tillgodogöra sig den kunskap som forskningen genererar. Det finns även stora vinster för Högskolan att kunna tillgodogöra sig kunskap från företagen om kommande utmaningar och därigenom identifiera utvecklingsbehov inom utbildning och forskning, samt framtida projektmöjligheter. Nyttiggörande av forskningsresultat och annan kunskap blir således ett mycket viktigt redskap för Högskolan att bygga långsiktiga och nära relationer med såväl samarbetspartners som finansierare, och därigenom bidra till en ökad forskningsvolym. Högskolan arbetar därför aktivt med att utveckla forskarnas förmåga att se hur forskningsstrategiska såväl som kommunikations-, samverkans- och nyttiggörandestrategiska aspekter kan bidra till att utveckla forskningsmiljön. Högskolan ger dessutom interna incitament för att söka extern finansiering, genom att en stor andel av det basanslag som Högskolan erhåller fördelas till forskningsmiljöer som har förmåga att attrahera extern finansiering.

Målet med fokuseringen mot tillämpnings- och samproduktionsorienterad forskning, samt nyttiggörande av dess resultat, är att öka den externa forskningsfinansieringen. Resultatet av dessa strategier är att Högskolan nu har en hög externfinansieringsgrad för sin forskning. Under 2019 utgjorde det fasta basanslaget för forskning endast 34 procent av den totala omslutningen för forskningen.

2.4 Samverkansarenor

En viktig strategi som Högskolan använder för att ta ett samlat grepp om samverkan och nyttiggörande för utbildning och forskning inom olika delområden är att driva eller vara delaktig i samverkansarenor kopplade till dessa delområden. I samverkansarenorna samlas mogna företag och andra organisationer, inkubatorföretag, utbildning, forskning, demonstratorer och labbmiljöer. Samverkansarenorna möjliggör samverkan av olika slag, allt från projekt inom utbildning och forskning till kommersialisering och nyttiggörande. Arenorna är mycket viktiga redskap för kunskapsöverföring mellan de samverkande parterna, som förlägger olika typer av projekt till arenorna. De erbjuder inte bara tillgång till en fysisk infrastruktur där en operativ samverkan kan ske mellan parterna, utan skapar även möjligheter för långsiktig strategisk samverkan mellan de deltagande parterna.

Högskolan har etablerat ett flertal olika samverkansarenor inom hälsoteknik, biovetenskap, ledarskap och arbetsliv, samt informations- och cybersäkerhet. De samverkansarenor som är mest utvecklade är ASSAR Industrial Innovation Arena (ASSAR) (<https://assarinnovation.se/>) och Sweden Game Arena (SGA) (<http://swedengamearena.com/>).

ASSAR har som mål att etablera en världsledande integrerad fysisk och virtuell utvecklingsmiljö för forskning, teknikutveckling, innovation och utbildning för utveckling av svensk tillverkningsindustri. ASSAR ska också stärka konkurrenskraften för den tillverkande industrin och teknikföretagen i Skaraborgsregionen. Huvudmän för arenan är AB Volvo, Volvo Cars, Industrial Development Center West Sweden AB (IDC), SPS och Högskolan. Finansieringen för att bygga upp ASSAR utgörs av strukturfondsfinansiering från EU till Högskolan, SPS och IDC. Utöver detta lägger intressenterna även in egen finansiering samt bedriver projekt med annan finansiering på arenan.

SGA är en ledande kunskapsnod inom den svenska dataspelsbranschen och har landets starkaste koncentration av högre utbildning, forskning och företagande inom området. Här samlas entreprenörer, startups, etablerade företag, studenter, forskare och investerare. Det kompletta ekosystemet, med bas i SPS, är unikt i branschen och ger fördelaktiga förutsättningar att lyckas på den globala marknaden. Grundfinansieringen för SGA kommer från Västra Götalandsregionen och Skövde kommun. Högskolan och SPS har den gemensamma ambitionen att söka en Vinnväxtmiljö inom området.

2.5 Holdingbolag

Högskolan saknar idag ett holdingbolag, och menar att ett sådant verktyg skulle kunna säkerställa innovationsekosystemet långsiktiga utveckling, bidra till ett ökat nyttiggörande av kunskap och kompetens från Högskolan, men även till utveckling av Högskolans utbildning och forskning. Ett holdingbolag skulle kunna ge Högskolan större möjligheter och incitament att genom aktivt ägande i inkubator- och teknikparksföretag bidra till att överbrygga de högre TRL-nivåerna (Technology Rediness Level), snarare än som idag stanna vid nivå 4-5. Dessutom förutsätter vissa forskningsfinansiärers avtalsformer att Högskolan har förmågan att hantera IPR och kräver strukturer för ägande av IPR för att bevilja finansiering.

Högskolan menar dock att den stora fördelen med ett Holdingbolag inte är att kunna äga och förvalta aktier i inkubator- eller teknikparksföretag, utan att kunna vara en aktiv delägare i och ha större kontroll över själva innovationsekosystemets utveckling (exempelvis inkubatorer, teknikpark, investmentbolag m.m.), och därigenom säkerställa att Högskolans, samhällets, externa finansiärers och andra intressenters intressen gällande nyttiggörande kan tillgodoses i högre grad än idag.

I Skövde har samverkan mellan berörda intressenter för att bygga en väl utvecklad och gemensam utbildnings-, forsknings- och innovationsmiljö hittills varit mycket framgångsrik. För att säkerställa en fortsatt framgångsrik utveckling ser Högskolan behovet att kunna vara delägare i strukturen, snarare än att utöva ett mera informellt påverkansarbete genom exempelvis styrelsemedlemskap. Utan detta aktiva delägarskap ser Högskolan risker för suboptimering där kortsiktiga kommersiella intressen kan gå före långsiktiga samhällsviktiga intressen, sociala innovationer och Högskolans utveckling, där lokala intressen kan gå före nationella intressen, och där nyföretagande kan gå före kunskapsöverföring till och intraprenörskap i etablerade företag.

En utmaning med dagens system är dock att finansieringen av driften för ett holdingbolag förutsätter att fokus är på att generera ekonomisk vinst, snarare än stor samhällsnytta. Högskolan menar att detta kan leda till en suboptimering och att andra finansieringsformer därför behöver utvecklas.

3 Sammanfattande reflektioner

För Högskolan är nyttiggörande av kunskap en grundläggande förutsättning för verksamheten. Det huvudsakliga motivet är att samverkanspartners av olika slag ska känna att det är till nytta för dem att samverka med Högskolan. Detta är tydligast i den samproducerade forskning som bedrivs vid lärosätet. Att samverkanspartners och finansiärer har direkt eller indirekt nytta av samverkan med Högskolan är en förutsättning för att den ska kunna vara framgångsrik i att attrahera extern forskningsfinansiering.

Samproducerad forskning är även till nytta för Högskolan såväl direkt som indirekt, genom att dels få insikt i och tillgång till samverkansparternas kunskap och dels kunna nyttja den samproducerade forskningen som en bas för att utveckla den vetenskapliga grunden för den utbildning som bedrivs. Nyttiggörande för Högskolan är således en dubbelriktad företeelse. Högskolan anser därför inte det är optimalt att innovationsstödsystem etableras utan direkt koppling till Högskolan. Högskolans erfarenhet är snarare att detta stöd bör finnas i en direkt fysisk närhet till Högskolan och vara mycket nära kopplat till Högskolans utbildning och forskning.

Högskolan menar att verktygen och incitamenten för nyttiggörande behöver utvecklas ytterligare för att samhället i än högre grad ska kunna dra nytta av den kunskap som finns vid lärosätena. Dagens relativt ensidiga fokusering på kortsiktig ekonomisk nytta och skalbara tekniska innovationer behöver breddas till att se nyttiggörande i ett bredare perspektiv som inkluderar nyttiggörande av långsiktigt samhällsviktig kunskap för såväl ökad kvalitet och effektivitet inom offentlig sektor, samt sociala innovationer och andra innovationer. Högskolan ser även ett behov av att kompetens inom samverkan och nyttiggörande ges större vikt vid anställning och meritering.

Som ett led i att öka möjligheterna för nyttiggörande av kunskap, anser Högskolan att samtliga lärosäten bör ges möjlighet att äga och förvalta kunskapsstillgångar, samt kunna vara delägare i innovationsekosystemet.

Statens offentliga utredningar 2020

Kronologisk förteckning

1. Översyn av yrket personlig assistent – ett viktigt yrke som förtjänar bra villkor. S.
2. Skärpta regler om utländska månggiften. Ju.
3. Hållbar slamhantering. M.
4. Vägen till en klimatpositiv framtid. M.
5. Fler rut tjänster och höjt tak för rutavdraget. Fi.
6. En begriplig och trygg sjukförsäkring med plats för rehabilitering. S.
7. Brott mot djur – Skärpta straff och ett mer effektivt sanktionssystem. N.
8. Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget. Fi.
9. Kunskapsläget på kärnavfallsområdet 2020. Steg för steg. Var står vi? Vart går vi? M.
10. Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet Ingen övergödning. M.
11. Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar. Ju.
12. Nya kapitaltäckningsregler för värdepappersbolag. Fi.
13. Att kriminalisera överträdelse av EU-förordningar. N.
14. Framtidens teknik i omsorgens tjänst. S.
15. Strukturförändring och investering i hälso- och sjukvården – lärdomar från exemplet NKS. S.
16. Ett effektivare regelverk för utlänningsärenden med säkerhetsaspekter. Ju.
17. Grönt sparande. Fi.
18. Framtidens järnvägsunderhåll. I.
19. God och nära vård. En reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem. S.
20. Skatt på modet – för att få bort skadliga kemikalier. Fi.
21. Sveriges museum om Förintelsen. + Holocaust Remembrance and Representation. Documentation from a Research Conference. Ku.
22. Motorfordonspooler – på väg mot ökad delning av motorfordon. Fi.
23. Hälso- och sjukvård i det civila försvaret – underlag till försvarspolitisk inriktning. S.
24. Tillsammans för en välfungerande sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess. S.
25. Ett nationellt biljettsystem för all kollektivtrafik. I.
26. En sjukförsäkring anpassad efter individen. S.
27. Högre växel i minoritetspolitiken. Stärkt samordning och uppföljning. Ku.
28. En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning. U.
29. En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret. Ju.
30. En moderniserad arbetsrätt. A.
31. En ny mervärdesskattelag. Del 1 och 2. Fi.
32. Grundpension. Några anslutande frågor. S.
33. Gemensamt ansvar – en modell för planering och dimensionering av gymnasial utbildning. Del 1 och 2. U.
34. Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg. U.
35. Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Fi.
36. Ett nationellt sammanhållet system för kunskapsbaserad vård – ett system, många möjligheter. S.

37. Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen. A.
38. Ökad trygghet för visseblåsare. A.
39. Kärnavfallsrådets yttrande över SKB:s Fud-program 2019. M.
40. En gemensam utbildning inom statsförvaltningen. Fi.
41. Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna. A.
42. En annan möjlighet till särskilt stöd. Reglering av kommunala resurskolor. U.
43. Bygga, bedöma, betygssätta – betyg som bättre motsvarar elevernas kunskaper. U.
44. Grundlagsskadedstånd – ett rättighets-skydd för enskilda. Ju.
45. Ett ändamålsenligt skydd för tryck- och yttrandefriheten. Ju.
46. En gemensam angelägenhet. Vol. 1 och 2. Fi.
47. Hållbar socialtjänst. En ny socialtjänstlag. Del 1 och 2. S.
48. Skatt på engångsartiklar. Fi.
49. Enhetlig och effektiv marknads-kontroll. UD.
50. Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare. Fi.
51. En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal. Ju.
52. Rutavdrag för äldre. Fi.
53. Personuppgiftsbehandling vid antalsberäkning inför klinisk forskning. N.
54. En långsiktigt hållbar migrations-politik. Ju.
55. Innovation genom information. I.
56. Det demokratiska samtalet i en digital tid. Så stärker vi motståndskraften mot desinformation, propaganda och näthat. Ku.
57. Ett särskilt hedersbrott. Ju.
58. EU:s cybersäkerhetsakt – kompletterande nationella bestä-melser om cybersäkerhetscertifiering. Fö.
59. Innovation som drivkraft – från forskning till nytta. U.

Statens offentliga utredningar 2020

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

- En moderniserad arbetsrätt. [30]
- Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen. [37]
- Ökad trygghet för visselblåsare. [38]
- Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna. [41]

Finansdepartementet

- Fler ruttjänster och höjt tak för rutavdraget. [5]
- Starkare kommuner – med kapacitet att klara välfärdsuppdraget. [8]
- Nya kapitaltäckningsregler för värdepappersbolag. [12]
- Grönt sparande. [17]
- Skatt på modet – för att få bort skadliga kemikalier. [20]
- Motorfordonspooler – på väg mot ökad delning av motorfordon. [22]
- En ny mervärdesskattelag. Del 1 och 2. [31]
- Kontroll för ökad tilltro – en ny myndighet för att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. [35]
- En gemensam utbildning inom statsförvaltningen. [40]
- En gemensam angelägenhet. Vol. 1 och 2. [46]
- Skatt på engångsartiklar. [48]
- Enklare skatteregler för enskilda näringsidkare. [50]
- Rutavdrag för äldre. [52]

Försvarsdepartementet

- EU:s cybersäkerhetsakt – kompletterande nationella bestämmelser om cybersäkerhetscertifiering. [58]

Infrastrukturdepartementet

- Framtidens järnvägsunderhåll. [18]
- Ett nationellt biljettsystem för all kollektivtrafik. [25]
- Innovation genom information. [55]

Justitiedepartementet

- Skärpta regler om utländska månggiften. [2]
- Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om utländska direktinvesteringar. [11]
- Ett effektivare regelverk för utlänningsärenden med säkerhetsaspekter. [16]
- En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret. [29]
- Grundlagsskadedånd – ett rättighetsskydd för enskilda. [44]
- Ett ändamålsenligt skydd för tryck- och yttrandefriheten. [45]
- En ny lag om konsumentskydd vid köp och vissa andra avtal. [51]
- En långsiktigt hållbar migrationspolitik. [54]
- Ett särskilt hedersbrott. [57]

Kulturdepartementet

- Sveriges museum om Förintelsen. + Holocaust Remembrance and Representation. Documentation from a Research Conference. [21]
- Högre växel i minoritetspolitiken. Stärkt samordning och uppföljning. [27]
- Det demokratiska samtalet i en digital tid. Så stärker vi motståndskraften mot desinformation, propaganda och näthat. [56]

Miljödepartementet

- Hållbar slamhantering. [3]
- Vägen till en klimatpositiv framtid. [4]

Kunskapsläget på kärnavfalls-
området 2020. Steg för steg. Var står
vi? Vart går vi? [9]
Stärkt lokalt åtgärdsarbete – att nå målet
Ingen övergödning. [10]
Kärnavfallsrådets yttrande över SKB:s
Fud-program 2019. [39]

Näringsdepartementet

Brott mot djur – Skärpta straff och ett
mer effektivt sanktionssystem. [7]
Att kriminalisera överträdelser av
EU-förordningar. [13]
Personuppgiftsbehandling vid antals-
beräkning inför klinisk forskning. [53]

Socialdepartementet

Översyn av yrket personlig assistent – ett
viktigt yrke som förtjänar bra villkor.
[1]
En begriplig och trygg sjukförsäkring med
plats för rehabilitering. [6]
Framtidens teknik i omsorgens tjänst. [14]
Strukturförändring och investering
i hälso- och sjukvården – lärdomar
från exemplet NKS. [15]
God och nära vård. En reform för ett
hållbart hälso- och sjukvårdssystem.
[19]
Hälso- och sjukvård i det civila försvaret
– underlag till försvarspolitisk
inriktning. [23]
Tillsammans för en välfungerande sjuk-
skrivnings- och rehabiliteringsprocess.
[24]
En sjukförsäkring anpassad efter individen.
[26]
Grundpension. Några anslutande frågor.
[32]
Ett nationellt sammanhållet system för
kunskapsbaserad vård
– ett system, många möjligheter. [36]
Hållbar socialtjänst. En ny socialtjänstlag.
Del 1 och 2. [47]

Utbildningsdepartementet

En mer likvärdig skola
– minskad skolegregation och för-
bättrad resurstilldelning. [28]
Gemensamt ansvar
– en modell för planering och dimen-
sionering av gymnasial utbildning.
Del 1 och 2. [33]
Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritids-
hem och pedagogisk omsorg. [34]
En annan möjlighet till särskilt stöd.
Reglering av kommunala resurs-
skolor. [42]
Bygga, bedöma, betygssätta
– betyg som bättre motsvarar elevernas
kunskaper. [43]
Innovation som drivkraft –från forskning
till nytta. [59]

Utrikesdepartementet

Enhetlig och effektiv marknadskontroll.
[49]